

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A magánnyomozás intézménye

Szerző:

dr. Csóka Anett

bírósági titkár

Mosonmagyaróvári Járásbíróság

Kézirat lezárva:

Mosonmagyaróvár, 2024. augusztus 14.

„Minél kirívóbb és értelmetlenebb egy apróság, annál nagyobb figyelmet érdemel. Sokszor előfordul, hogy alapos vizsgálat és tudományos elemzés után éppen azok a momentumok válnak a leghasználhatóbb nyommá, amelyek kezdetben csak komplikálták az ügyet.”

Sir Arthur Conan Doyle

I. Bevezetés

A híres detektívregények írójának, Sir Arthur Conan Doyle idézetével indítom az írásomat, aki az 1800 évek végén munkálkodott. Az ő nevéhez fűződnek többek között a Sherlock Holmes regények. Az író is megmondja, hogy egy-egy ügy kapcsán milyen fontos szerepe van a részleteknek, apróságoknak, melyet alaposan meg kell vizsgálni, illetve elemezni kell. Ahhoz viszont, hogy eljussunk a részletekhez fel kell őket ismerni, fel kell őket deríteni. Egy cselekmény felderítése érdekében elengedhetetlen bizonyos adatokról való tudomás, melyeknek birtokába úgy kerülhetünk, ha adatokat, információkat gyűjtünk, vagyis nyomozást végzünk. Igaz ez akkor is, ha egy büntetőeljárás keretében a nyomozóhatóság felderít egy cselekményt, amely adott esetben bűncselekménynek számít és igaz ez a magánnyomozói tevékenység körében felmerülő adat- vagy információgyűjtésre is.

Ha meghalljuk a nyomozás szót, akkor több minden is az eszünkbe juthat. Gondolhatunk egy klasszikus bűncselekmény (például emberölés) kapcsán a büntetőeljárás megindulására, amely a nyomozás szakaszával kezdődik. Ez a fajta nyomozás jogszabályi keretek között zajlik, állami szervek végzik a munkát, így mondhatjuk nyugodtan, hogy ez „állami monopólium”, a közszféra feladata. Eszünkbe juthat a magánnyomozó személye is, aki esetlegesen segítségünkre lehet adott esetben egy-egy családi viszály felderítésében, vagy akár gazdasági társaságok vehetik igénybe a szolgáltatásaikat, avagy kisebb súlyú, magánvádra üldözendő bűncselekmények esetén lehet létjogosultsága, melyeknél kimarad a klasszikus nyomozás, itt a bizonyítékokat a sértettnek kell szolgáltatnia.

Hogyan derít fel az állami szféra keretében működő nyomozóhatóság? Milyen lehetőségei vannak a magánnyomozónak? Az alábbiakban röviden bemutatom és összefoglalom a nyomozás és magánnyomozás intézményeit, néhol összehasonlítás keretében is amiatt, hogy a fókusz a magánnyomozás intézményén maradjon.

II. Nyomozás a büntetőeljáráásban

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) Tizedik része rendelkezik a nyomozásról. A 348.§ (1) bekezdés szerint a büntetőeljárás - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - nyomozással kezdődik. A főszabály szerint tehát egy büntetőeljárás nyomozással indul. A Be. a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez (régibb Be.) képest a nyomozást két részre osztja: a felderítésre és a vizsgálatra. A felderítés során a megalapozott gyanú megállapításához szükséges mértékben fel kell deríteni a bűncselekményt és az elkövető személyét, valamint fel kell kutatni és biztosítani kell a bizonyítási eszközöket. A vizsgálat során - szükség esetén bizonyítási eszköz beszerzése és megvizsgálása útján - az ügyészség dönt a gyanúsítottal szemben folyamatban lévő nyomozás befejezésének kérdésében. A nyomozás kétféle képen szűnhet meg: az eljárás megszüntetésével vagy vádemeléssel.¹

A nyomozás befejezésének kérdésében való döntés megalapozását célzó nyomozás - e céljából adódóan - fő funkciója az előkészítés. Az ügyészi irányítás és felügyelet alatt álló bűnügyi nyomozás feladata az, hogy a közvádloi felelősséget gyakorló ügyész megalapozottan állást foglalhasson az állami büntetőigény fennállásáról és annak érvényesíthetőségéről. Az alapvetően ügyészségi döntés megfelelő előkészítése további, kettős rendeltetés meghatározásához vezethet. Az előkészítés ennek megfelelően a nyomozástól egyrészt tájékoztató szerepet kíván meg az ügyészség irányába, másrészt egy olyan bizonyítékbiztosítási funkciót, amely következtében az ügyészség a vádemelés kérdésében való döntését bíróság előtt is perrendszerű bizonyítás útján igazolni képes. Az információs funkció az adott ügy szempontjából jelentős, elsősorban a kriminalisztikai alapkérdések megválaszolását és a válasz alátámasztására alkalmas bizonyítási eszközök megjelölését takarja, így nem igényel feltétlenül - perrendszerű - bizonyítást. Erre csak abban az esetben lehet szükség, ha valamely kérdés megválaszolásához kizárólag a kötött szabályok mentén beszerezhető bizonyítási eszközök útján lehet eljutni. A biztosítási funkció az ügy eldöntéséhez szükséges kérdésre adható választ igazoló bizonyítási eszköz konzerválását jelenti annak külső és tartalmi jellegzetességeire tekintettel, ahogy - tartalmától függetlenül - az elenyészés veszélyének kitéve, úgy a hitelesség szempontjából, a későbbi döntés megalapozása érdekében - veszélyeztetettség hiányában is - a kiemelten jelentős bizonyítási eszköz megőrzésére egyaránt szükség van.

---

¹ A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 348.§ (1)-(5) bekezdése

A büntetőeljárásban részt vevő személyek és a társadalom egésze vonatkozásában is jogos igény, hogy a nyomozás a lehető legrövidebb ideig tartson, és parttalanul ne legyen folytatható. Az ügyek elintézéséhez szükséges fajlagos ráfordítások csökkenése nélkül, azaz lényegében változatlan ügyforgalom, illetve az ügyek egyre bonyolultabbá válása következtében, továbbá nagyságrendjét tekintve szintén jelentős változás nélküli személyi és tárgyi feltételek mellett ezért új határidők bevezetése vagy a meglévő határidők szigorítása nem járna az időszerűség javulásával, pusztán további erőforrás-átcsoportosítást eredményezne az érdemi ügymegismerés és -feldolgozás kárára. A Be. ezért a felderítés lefolytatását nem köti általános és bármeddig meghosszabbítható eljárásjogi határidőhöz, a felderítésnek így egyetlen abszolút határideje van, a nyomozás tárgyát képező bűncselekmény büntethetőségének elévülése, amely a büntető anyagi jog által meghatározott, és így túllépése érdemi következménnyel, a büntetőeljárás folytatásának tilalmával jár. Attól kezdve, hogy a nyomozás meghatározott személy ellen folyik, azaz abban gyanúsítottként terhelt vesz részt, az ügy észszerű időn belüli elbírálásának személyhez kötődő alapjoga a felderítés szabályaihoz képest külön eljárásjogi biztosítékot igényel, ahogy a jogbiztonság elve is megköveteli, hogy a terhelt számára az ellene folyamatban lévő nyomozás befejezésének ideje előre látható legyen. A vizsgálatot ezért a gyanúsított kihallgatásától, adott személy vonatkozásában a megalapozott gyanú első alkalommal történt közlésétől számított két éven belül be kell fejezni.²

III. A magánnyomozás és annak kialakulása

A magánnyomozói tevékenység kialakulása körülbelül 150 évvel ezelőttre tehető. Kialakulása és fejlődése szorosan összefüggésben van a tőkefelhalmozással, a kapitalizmussal, valamint a személy- és vagyonvédelemmel. Európában a 19. század második felében a tőkés termelési mód meghatározóvá válásával, illetve az ipari forradalom következtében hatalmas magánvagyonok koncentráálódtak. A vagyonos vállalkozók hamar felismerték, hogy az anyagi jólétük és az egzisztenciális biztonságuk érdekében - főként a bűncselekményekkel szemben - ne kizárólag az állami igazságügyi szervekre támaszkodjanak, hanem olyan személyek tevékenységét vették igénybe, akik anyagi ellenszolgáltatás fejében csak magánmegbízóik érdekeit védték. A 19. században Angliában a nagy gyárak tulajdonosai a gyárfoglalások, géprombolások megakadályozása érdekében úgynevezett gyárőrséget állítottak fel

---

² Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez - Főszerkesztő: Polt Péter

objektumait és termelőeszközök megvédésére. Ezzel párhuzamosan a gyártulajdonosok egymással szemben is biztosítani akarták vagyoni érdekeiket, így tömegével jelentkeztek a bíróságok előtti perekbe torkolló kereskedelmi és polgári jogviták. A jogvitákban az érdekelt feleknek állításaik alátámasztására és a kedvező bírói döntések meghozatala érdekében bizonyítékok beszerzésére volt szükség. Miután az állami igazságszolgáltatás szervei igyekeztek távol tartani magukat a polgári jogi vitáktól ezért a peres felek olyan specialistákhoz fordultak, akik képesek voltak beszerezni a szükséges bizonyítékokat, adatokat, ezzel pedig nagy segítséget nyújtottak a perekben lévő személyeknek és ügyvédjeiknek. Ezek a specialisták először a „házi rendőrség” tagjai, vagyis a civil biztonsági szolgálatok tagjai közül kerültek ki. Ez a tendencia egyébként nem csak Angliában, hanem már a fejlettebb nyugat-európai országokban (Németországban, Franciaországban és Ausztriában is) egyaránt megjelent a 19. század közepén. A magánnyomozói hivatás bölcsője tehát a 19. századi - szabadversenyos kapitalizmus - Angliája.

Az Osztrák-Magyar Monarchián belüli Magyarországon a polgári fejlődés a nyugat-európai országokhoz képest késve indult. Az 1867-es kiegyezést követően főként osztrák tőkéből finanszírozva elindult a magyar ipar virágzása. A Monarchia fejlettebb osztrák tartományaiban az 1904. évi császári pátenssel már szabályozták a magánnyomozói tevékenységet, azonban ez a fejletlenebb régiókban, így Magyarországon sem lépett hatályba. Magyarországon csak 1914. január 18. napján került kihirdetésre a magánnyomozói tevékenységet szabályozó 135.585/1913. BM számú körrendelet, melynek hatálya Fiumé kikötővárosára is kiterjedt. A körrendelet a magánnyomozói tevékenységet engedélykötelessé tette, mely engedélyt Budapesten a magyar királyi államrendőrség főkapitánya állított ki. Kötelezte továbbá a magánnyomozókat arra, hogy ügyeikről nyilvántartást vezessenek, az iratokat két évig őrizték meg, illetve tegyék lehetővé az ellenőrzést.

Újabb szabályozásra 1923-ban került sor, a 45.800/1923. BM körrendelet, mely kisebb nagyobb módosításokkal az 1914-es körrendelet szabályait tartalmazta. A Horthy-korszakban is ez a szabályozás volt irányadó. A II. világháború után a kommunista hatalom hatályon kívül helyezte a 45.800/1923-as körrendeletet és megtiltotta a magánnyomozói tevékenység folytatását és egyben pénzbírság kiszabását helyezte kilátásba. Ez a 458.700/1949. (X.16.) számú BM rendelet egészen 1977-ig volt hatályban, majd a 4/1977. (VII.12.) számú BM rendelet hatályon kívül helyezte a „tiltó szabályozást”. Innentől kezdve semmi nem tiltotta ezt a fajta üzletszerű tevékenység folytatását. 1981-ben a Pinkerton magánnyomozói iroda megjelenésével újra megtiltották a magánnyomozói

tevékenységet. A Pinkerton magánnyomozói iroda alapítója, Fazekas István volt, aki a lengyel Szolidaritási Szervezet részére küldött levelében amellet, hogy sértő kijelentéseket tett a Szovjetunióra és a Magyar Népköztársaságra kérte a Szolidaritás aktivistáit, hogy konspiráltan vegyék fel vele a kapcsolatot a további együttműködés érdekében. Ez a levél ismertté vált a Belügyminisztérium állambiztonsági szervei előtt, így Fazekas Istvánnal szemben nyomozás indult, majd vádat emeltek ellen. Végül jogerősen elítélték üzérkedés bűntette miatt, tekintettel arra, hogy vállalkozói engedélye nem terjedt ki a piackutatási és üzletszerzési munkák elvégzésére ezért Fazekas István - a II. fokú bíróság indokolás szerint - spekulációs tevékenységet fejtett ki. A magánnyomozó tevékenység, mint jogellenes cselekedet fel sem merült azonban a vádiratban, így az ítéleti tényállásban sem szerepelt.

Az 1980-as évek közepétől egyre jobban érződött a nyugati hatás, egyre jobban nyitottabbá vált a nyugati tőkére, sorra jöttek létre olyan vállalkozások, melyekben külföldi vállalkozók és pénzintézetek is részt vettek. Ennek hatására került megalkotásra a 24/1987. (VII.22.) MT számú rendelet, mely a vagyonvédelmi tevékenységet szabályozta, azonban ismételten a tilalmas vállalkozások sorába számúzta a magánnyomozást. Ez a szabályozás túlélte a rendszerváltást is. Igazi áttörést a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény hozott, mely felhatalmazta a kormányt arra, hogy a törvényi szabályozásig rendeltben szabályozza a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenységet, melyet a kormány meg is tett a 87/1995. (VII. 14.) számú rendeletében, mely a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól, a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamaráról 1998. évi IV. törvény megszületéséig volt hatályban. A jelenleg hatályos szabályozás a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény.³

A fentiekben röviden szemléltettem azt, hogy a „büntetőeljárásbeli” nyomozásnak mi a funkciója, illetve a célja, ismerttettem azt, hogy a magánnyomozás intézménye mikor, hol és mely körülmények okán alakult. Látható mindkettőnek a létjogosultsága, illetve azok az esetkörök, amelyekben nyomozást kell indítani, illetve mely területeken vehető igénybe a magánnyomozás. Látható az is,

---

³ Sasvári Rudolf: Klasszikus magánnyomozástan - Alfa Communication Kft., Budapest, 2000., 15-32. o.

hogy az egyik terület mögött ott áll az államhatalom, több a kötöttség és a „strict” szabály, míg a másik területen feltűnik a piac, a vállalkozói jelleg.

Az alábbiakban azt kívánom bemutatni, hogy mind a nyomozás mind pedig a magánnyomozás alapját képező adat- és információgyűjtési tevékenységnek melyek a keretei, szabályai, mely adatokra terjedhet ki ez a tevékenység és mire lehet ezeket az információkat felhasználni.

IV. Adatszerző tevékenység a büntetőeljárásban

Az adatszerző tevékenységet a Be. Hetedik része tartalmazza. Adatszerző tevékenység keretében a büntetőeljárásban lehetőség van adatkérésre, feltételes adatkérésre, adatgyűjtésre és egyéb adatszerző tevékenységre. A törvény ezzel egy elkülönített részben katalogizálja a büntetőeljárás során eljáró szervek azon eszközeit, amelyeket az eljárási feladataik ellátása érdekében információszerzés vagy bizonyíték megszerzése érdekében igénybe vehetnek.

A Be. 261.§ (1) bekezdése szerint:

A büntetőeljárásban a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság, illetve - törvényben meghatározott esetben - az előkészítő eljárást folytató szerv bármely szervtől, jogi személytől vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettől adatszolgáltatást kérhet.

A Be. 261. § (1) bekezdése tételiesen meghatározza az adatkérés alanyait, azon szerveket és szervezeteket, amelyek a büntetőeljárás során az adatok kérésére jogosultak, illetve az adatok szolgáltatására kötelezettek.⁴

A Be. 261. § (3) és (4) bekezdése meghatározza az adatkérés tárgyát, mint például egy szervezet vagy helyi önkormányzat birtokában lévő adat vagy elektronikus adat (etc.). Fontos kiemelni, hogy a büntetőeljárás során az adatkérés keretében megkeresett szervezet fő szabály szerint köteles

---

⁴ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez - Főszerkesztő: Polt Péter

teljesíteni az adatkérésben foglaltakat. A Be. tehát kötelező erejű az adatkérés teljesítése tekintetében, mely alól természetesen vannak kivételek.

Az adatgyűjtés keretében az ügyészség, a nyomozó hatóság, a rendőrség belső bűnmegelőzési és büntetőfelderítési feladatokat ellátó szerve, valamint a rendőrség terrorizmust elhárító szerve adatgyűjtést végezhet a bűncselekmény gyanújának megállapítása céljából, illetve annak tisztázása érdekében, hogy vannak-e bizonyítási eszközök, és ezek hol találhatóak. (Be. 267.§ (1) bekezdés). Az adatkéréssel ellentétben az adatgyűjtés során eljáró szerv saját, aktív tevékenységével gondoskodik az adatok megszerzéséről. Az adatgyűjtés tehát olyan tevékenység, amelynek célja az eljárás eredményes feltételeinek biztosítása, az eljárás tárgyát képező cselekmény körülményeinek, az érintettek tevékenységének, személyi körülményeinek tisztázása. Adatgyűjtéssel az ügyészség, a nyomozó hatóság, és az előkészítő eljárást folytató szervek olyan kevésbé formalizált tevékenységet folytathatnak, amelynek célja elsősorban a bűncselekmény gyanújának megállapítása, illetve annak tisztázása, hogy vannak-e bizonyítási eszközök, és azok hol találhatóak. Az adatgyűjtés konkrét eszközének megválasztása és alkalmazása alapvetően krimináltaktikai megfontolás tárgyát képezi, ezért a Be. is csupán utal a lehetséges eszközökre, de azok részletszabályait nem határozza meg. A Be. 267. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárás során adatgyűjtést azok a szervek folytathatnak, amelyek célja a bűncselekmény felderítése és bizonyítása, ezért adatgyűjtést az ügyészség, a nyomozó hatóság, a rendőrség belső bűnmegelőzési és büntetőfelderítési feladatokat ellátó szerve, valamint a rendőrség terrorizmust elhárító szerve végezhet. A Be. 267. § (2) bekezdés alapján, valamint azzal, hogy a Be. az adatszerző tevékenységről szóló rész kialakításával kiemelte az adatgyűjtést a nyomozás köréből, lehetőséget biztosít az ügyészség számára arra, hogy az adatkéréshez hasonlóan az adatgyűjtést a bírósági eljárásban is alkalmazza. Az adatgyűjtéssel megszerzett személyes és védett adatok kezelése során is érvényesül a célhoz kötöttség. Az adatgyűjtés során beszerzett adatok kezelésére is irányadóak a Be. 97-98. §-ában meghatározott rendelkezések és az adatgyűjtést végző szervekre vonatkozó ágazati törvények adatkezelési szabályai.⁵

A nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI. 8.) Kormányrendelet a Be.-re való utalással tartalmaz rendelkezéseket a nyomozóhatóság által végzett adatkérésre, feltételes adatkérésre, adatgyűjtésre, illetve az előzményi iratok és más hatósági iratok

---

⁵ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez - Főszerkesztő: Polt Péter

beszerzésére. Az adatgyűjtés keretében a felvilágosításkérés végrehajtására a nyomozó hatóság az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv tagját is igénybe veheti. Az adatgyűjtésről feljegyzést kell készíteni, amelyben fel kell tüntetni az adatgyűjtésben részt vevő személyek nevét, akik később kihallgathatók tanúként.⁶

V. Adatgyűjtés a magánnyomozói tevékenység körében

A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (továbbiakban: SzvMt.) 34.§ (1) bekezdése értelmében:

A magánnyomozó a szerződés teljesítése érdekében

a) adatot gyűjthet, felvilágosítást kérhet;

b) az igazolvány bemutatását követően - külön jogszabályokban foglaltak szerint - az ingatlan-nyilvántartásban, az egyéni vállalkozók nyilvántartásában és a cégnyilvántartásban nyilvántartott adatokról kivonatot, másolatot készíthet, ha arra a megbízó kifejezetten felhatalmazta. A megbízó felhatalmazása alapján a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásából és a közúti közlekedési nyilvántartásból adatszolgáltatást kérhet, ha erre a személyes eljárása esetén a megbízó is jogosult, feltéve, hogy annak szolgáltatását az érintett nem tiltotta meg vagy nem kifogásolta vagy a minősített adat védelméről szóló törvény másként nem rendelkezik;

c) * kép- és hangfelvételt a kötelezettségeit meghatározó szerződés keretei között, a személyes adatok védelmére és a személyiségi jogokra vonatkozó szabályok megtartásával készíthet, illetve használhat fel;

d) a más részére szóló zárt küldemény tartalmát csak a címzett vagy a feladó előzetes hozzájárulásával ellenőrizheti.

---

⁶ A nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI. 8.) Kormányrendelet 58.§ (1)-(3) bekezdése alapján.

(2) Nem készíthető kép- és hangfelvétel olyan helyen, ahol a megfigyelés az emberi méltóságot sértheti, így különösen öltözőben, próbafülkében, mosdóban, illemhelyen, kórházi szobában és szociális intézmény lakóhelyiségében.

35. § A magánnyomozás nem irányulhat

a) diplomáciai, konzuli képviseletek, az ezekkel egy tekintet alá eső nemzetközi szervezetek, valamint azok tagjai tevékenységére;

b) * a Büntető Törvénykönyvről szóló törvény szerinti hivatalos és külföldi hivatalos személy hivatalos tevékenységére;

c) *

A fentiekben idézett jogszabályi helyek egyrészt meghatározzák a magánnyomozó adatszerző tevékenységének törvényi korlátait, példálózó jelleggel felsorolásra kerülnek az adatgyűjtés köréből kizárt célszemélyek és tevékenységi körök, valamint - az emberi méltóság védelme érdekében - kizárt helyszínek, másrészt pedig visszautalnak az információs önrendelkezési jogról és információs szabadságról szóló, valamint a személyes adatok védelméről szóló - mindenkor hatályos - törvényi rendelkezésekre, amelyek vonatkoznak a magánnyomozói tevékenységre is.

1. A magánnyomozásban alkalmazott adatgyűjtésről általában

A következőkben arra keresem a választ, hogy a fentiekben vázolt jogszabályi háttér ismeretében milyen lehetőségei vannak egy magánnyomozó arra, hogy szakmai szabályok betartása mellett célszerűen elvégezze a magánnyomozói tevékenység központját képező adatgyűjtést.

A konkrét megvalósítás során a magánnyomozónak az adott eset függvényében kell döntenie arról, hogy nyílt adatgyűjtési módszert alkalmaz, mely során kilétét és tevékenységét nem titkolja, vagy leplezett, illetve titkos adatgyűjtést alkalmaz. A nyílt adatgyűjtés esetén nincs jelentősége annak, hogy az adatot, illetőleg információt szolgáltató személy tudomást szerez a magánnyomozó eljárásáról. Ezzel szemben a leplezett adatgyűjtési taktikát azért alkalmazzuk, hogy a célszemély előtt ne legyen világos eljárásunk igazi célja, vagy hogy ki, s kinek a megbízásából végzi az

adatgyűjtést. E módszernek két taktikai módszere van: az egyiknél a nyomozó kilétét leplezi, de másnak adja ki magát, érdeklődik a ténylegesen megszerzendő adatokról. A másik taktikai fogásnál pedig az adatgyűjtés valóságos célját leplezi. A leplezett adatgyűjtés azon taktikai módszerének alkalmazása során, amikor a magánnyomozó az adatszolgáltatót vagy a célszemélyt a kilétét illetően megtéveszti, két dolgot nem tehet: hivatalos eljárást nem színlelhet, mert ez büntetőjogi következményeket is vonhat maga után, továbbá megtévesztésre alkalmas egyéb jelzést vagy címet, rangjelzést sem használhat. A harmadik módszer a titkos adatgyűjtés, mely arra irányul, hogy sem a célszemély, sem pedig az adatszolgáltató nem szerezhet tudomást a megbízó, illetve a nyomozó kilétéről, ebből adódóan az információszerzés céljáról, sőt az adatgyűjtés tényéről sem. Titkos adatgyűjtés alatt a titokban készített környezettanulmányt vagy életmódvizsgálatot, valamint az operatív megfigyelést értjük.

A fentiek alapján tehát a magánnyomozó háromféle módon gyűjthet adatot. „Nyílt módon” melynek eszközei a nyílt meghallgatás, a nyílt vizuális felderítés, illetve az hivatalok, intézmények megkeresése. A leplezett adatgyűjtés, melyek a leplezett operatív meghallgatás és a leplezett vizuális felderítés, valamint a titkos adatgyűjtés, mely a környezettanulmány és az operatív megfigyelés.⁷

2. Adatgyűjtés személyek meghallgatása útján

Fontos rámutatni arra, hogy a ezek a módszerek nem jelentenek egyet a kihallgatással, mivel annak foganatosítása kizárólag a hatóság jogkörébe tartozik. Ugyanakkor ezek a taktikai eszközök lényeges részét képezik a magánnyomozó eszköztárának. Kapcsolatot jelentenek továbbá a magánnyomozói tevékenység és a kriminalisztika között is, hiszen ez a módszer csak akkor lehet eredményes, ha az eljáró magánnyomozó ismeri a krimináltaktikát, továbbá jártas a pszichológia vonatkozó területein is, mivel alkalmazása során az emberi emlékezetben megjelenő képzetársításokat elősegítő kérdések feltevése szükséges. Ennek során a meghallgatást végző személy az asszociáció törvényére (más néven tényállás-diagnosztika) támaszkodik, függetlenül attól, hogy egyébként tudatában van-e e folyamat működésének. Az asszociáció törvénye írja le azt a jelenséget, hogy a - térben és időben - egymással összefüggő képzetek képesek egymást felidézni, élettanilag ilyenkor a különböző agykérgi területek között idegrendszeri kapcsolat jön létre.

---

⁷ Sasvári Rudolf: Klasszikus magánnyomozástan - Alfa Communication Kft., Budapest, 2000., 73-74. o.

A fent említett képzetek azonban a fantázia tekintetében is ugyanúgy működnek, mint a képzelet esetében, ezért elővigyázatosan kell kezelni a meghallgatott személy által elmondottakat, helytelen alkalmazása, illetve az információhalmaz nem megfelelő szűrése esetén a nyomozás tévútra futhat. Az ilyen tévutak megjelenése során ugyanazon problémák és veszélyek jelentkezhetnek, mint bármely, a hatóságok által lefolytatott kihallgatási szituációkban, hiszen a vázolt problémafelvetés az emberi pszichikumban rejlik és nincs tekintettel a nyomozóhatóság és a magánszférában végzett nyomozási cselekmények jogi háttere közötti különbségekre.

2.1. *Nyílt meghallgatás*

Nyílt meghallgatásra nyilvánvalóan abban az esetben van lehetőség, ha a körülmények folytán nem befolyásolja az eredményességet, ha a meghallgatott személy tudatában van a nyomozó kilétének és eljárása céljának.

Az adekvát módon alkalmazandó taktika minden esetben a meghallgatandó személy személyiségétől függ, de befolyásolja az ügy jellege és az addig rendelkezésre álló adatok is. A temperamentumos, fenyegető, támadó jelleggel kommunikáló személlyel szemben egy alapvető bizalom felépítése a végső cél, amely legtöbbször nyugodt, de ugyanakkor határozott hangnem megütésével történik. A fokozottan érzékeny típusú személyekkel szemben a bizalom megelőlegezése és a megértő bánásmód a célravezető, ugyanígy a szomorú alapbeállítottságú, melankolikus egyénekekkel szemben is. Mindkét esetben hosszabb beszélgetésre, kitartó szándéokra van szükség. Bizonyos személyiségtípusoknál a hallgatás megtörése érdekében az addig rendelkezésre álló adatok, illetve bizonyítékok bizonyos fokozatokban történő elé tárására lehet szükség. A flegmatikus emberek hajlamosak az együttműködés hallgatólagos megtagadására, előfordul, hogy ezt a beállítódást csak valamilyen megrázkódtatás oldja fel.⁸

A krimináltaktika a személyiségektől elvonatkoztatva három alapvető kihallgatási helyzetet is csoportosít, amely rendszerezés azt a célt szolgálja, hogy megkönnyítse a meghallgatott személy tévedésből, esetlegesen pedig célzatosan (hazugság) tett valótlan információközléseinek kiszűrését. Mindhárom szituáció eltérő taktikát és reakciókat követel meg az eljáró nyomozótól.⁹ E csoportosítás

---

⁸ Sasvári Rudolf: Klasszikus magánnyomozástan - Alfa Communication Kft., Budapest, 2000., 73-81. o.

⁹ Tremmel - Fenyvesi - Herke: Kriminálisztika - Dialóg Campus Kiadó, Budapest - Pécs, 2012. 349. o.

szintűgy teljes mértékben érvényes a magánnyomozó által végzett meghallgatásokra is, a fent már érintett pszichológiai indokok alapján.

Konfliktusos a kihallgatási szituáció, amennyiben a meghallgatott személy együttműködésre nem hajlandó, megtagadja a választ, illetőleg szándékosan dezinformálni akarja az eljáró nyomozót. Ez esetben megfelelő taktika lehet az arról való tájékoztatás, hogy a tőle várt információ megszerezhető más forrásokból is, ugyanakkor az együttműködés megtagadása esetén nem fog rálátni az ügy további menetére, és befolyásolhatja azt is, hogy ő róla milyen képet ad az adatgyűjtés. Kényszerítő vagy fenyegető befolyásolás nyilvánvalóan tiltott eszköz. A dezinformációval kapcsolatosan fontos leszögezni, hogy az is információnak számít és alaposabb feltárása segítség lehet az ügy vizsgálata kapcsán. Éppen ezért a dezinformátor is értékes kapcsolat lehet. Ebben az esetben olyan kérdéseket kell feltenni, amelyek kizökkentik a dezinformátort a hazugság eltervezett vonaláról, úgy, hogy váratlan kérdésekkel rögtönzött válaszokra kényszerítsük, amelyek révén előbb-utóbb ellentmondásokba keveredik, vagy nem áll kellő idő a rendelkezésére ahhoz, hogy újabb valótlanságokat találjon ki. A bizonytalan szituációkban még nem határozható meg, hogy milyen taktikát kell majd alkalmazni a meghallgatás során. Annak folyamatában fog ismertté válni és annak tükrében igényli a nyomozó részéről az adekvát reakciót. A konfliktusmentes kihallgatási szituáció ideális helyzet, amikor a meghallgatott személy együttműködést tanúsít, előadása pedig őszinte, csak kisebb pontatlanságokat tartalmaz, amelyek önhibáján kívül, az emlékezés természetes korlátaiból adódnak. Ilyen esetben a helyes taktika nyilván ennek az attitűdnek a fenntartása, legfőképpen barátságos, nyílt kommunikációs elemek alkalmazásával. Az információk minél szélesebb körű ellenőrzése természetesen ez esetben sem mellőzhető.¹⁰

Mindezekon túlmenően célravezető eszköz lehet a meghallgatott személy szituációnak megfelelő körülmények közötti alkoholfogyasztásra ösztönzése, miközben alkalmazhatóak a pszichikai vonásainak, illetve személyiségének megfelelő kihallgatási taktikák, ugyanakkor a nyomozó akár taktikai fogások nélkül is, minimális mértékben irányított, esetleg kötetlen beszélgetés során is számtalan releváns információ birtokába juthat. Véleményem szerint ez a módszer éppen a magánnyomozó eszköztárában lehet különösen jól használható. Ennek oka egyrészt a magánnyomozói munkában alapvetően meglévő, szinte annak egészét átható konspiratív jellegben

---

¹⁰ Sasvári Rudolf: Klasszikus magánnyomozástan - Alfa Communication Kft., Budapest, 2000., 82-83. o.

rejlük, másrészt pedig abban, hogy - mint ahogy már fentebb említettem - a magánnyomozó a munkája során tulajdonképpen mindent megtehet, amit a megbízója magánszemélyként megtehetne, ilyen módon nincs kötve eljárási kódexekhez, szakágazati törvényekhez, szolgálati szabályzatokhoz, illetőleg fokozott szakmai ellenőrzéshez, amelyek korlátoznák az adatgyűjtés egyes módszereinek alkalmazásában. E cselekmény bűncselekmény megvalósítására nem alkalmas, ennél fogva alkalmazása során a magánnyomozónak kizárólag az eredményorientáltságra kell figyelemmel lennie.

2.2. *Az operatív meghallgatás*

Az operatív meghallgatás a magánnyomozók által egyik leggyakrabban használt módszernek tekinthető. Ennek alkalmazása során az eljáró közvetetten, leplezetten vagy titkosan végzi az adatgyűjtést. Az adat forrását képező személlyel történő kapcsolatteremtéshez és a vele való beszélgetés irányításához a már fent ismertetettek szerinti ürügy, illetőleg legenda kidolgozása szükséges, amely a nyomozó kilétének, illetve az ottléte vagy a tevékenysége valódi céljának leplezését szolgálja. Az ürügy ugyan leplezést szolgál, de valójában valóságos eseményre épül, amelyre a nyomozó hivatkozhat a célszeméllyel való interakció során. A legenda ezzel szemben teljes egészében kitalált tényállásra épül. Mindkét módszert irányított beszélgetés keretében használja a nyomozó, amelynek során irreleváns témák között rejti el a megszerezni kívánt információt érintő kérdéseit. Ennek helyes taktikája a vonatkozó pszichológiai tapasztalatra épülő gyakorlat szerint a beszélgetés közepén történő mellékesnek álcázott kérdésfeltevés, mivel az első találkozáskor és a távozáskor történő benyomások, így minden, a beszélgetés részleteire is kiterjedő emlékek tárolódnak el tartósabban.¹¹

Mint minden műveletnél, az operatív meghallgatásnál is figyelnie kell a magánnyomozónak arra, hogy az adatszolgáltató személyben felkeltett-e a gyanút az érdeklődése. Ebben az esetben fel kell hagynia a kérdezősködéssel, azonban minden körülmények között meg kell őriznie a leplezettséget, illetve a legendát.¹²

---

¹¹ Sasvári Rudolf: Klasszikus magánnyomozástan - Alfa Communication Kft., Budapest, 2000., 88-89. o.

¹² Sasvári Rudolf: Klasszikus magánnyomozástan - Alfa Communication Kft., Budapest, 2000., 89. o.

2.3. Az operatív megfigyelés

Az operatív megfigyelés szintén konspirációs alapú adatgyűjtési módszer, amely személyek, események, helyszínek vagy tárgyak folyamatos megfigyelését jelenti, egyidejű fénykép-, videó-, illetve hangfelvétel alapú dokumentációval. Jelentőségét az adja, hogy a célszemély mozgásáról, találkozásairól, kapcsolatairól és úgy általában az életviteléről pontos és közvetlen információk nyerhetők, így az alkalmazása során nyert adatok a köztes információforrás „torzító” hatásának hiányában tényként kezelhetők, további ellenőrzésük nem szükséges. A dokumentáció kettős; egyrészt a már említett, technikai eszközzel történő rögzítés a megfigyeléssel egyidejűleg, valamint a figyelési műveletek befejezését követően részletekbe menő - időpontok és helyszínek megjelölésével - jelentés elkészítése. A megfigyelést titkos módon, több napon vagy akár heteken keresztül kell végezni, naponta legalább 16, alaposabb megfigyelést igénylő esetekben 24 órán keresztül. Konspirált jellege miatt mindig több nyomozót igényel, akiknek mindegyikét el kell látni az ehhez szükséges eszközökkel; nyilván nélkülözhetetlen a gépjármű, a közvetlen kommunikációt lehetővé tévő készülékek, valamint a dokumentációhoz szükséges eszközök. Egyetlen nyomozót igénylő operatív megfigyelés kizárólag helyszíni vagy tárgy folyamatos figyelése esetében képzelhető el (álló- vagy pontfigyelés). Egyébként a célszemély figyeléséhez általában legalább hat (három gyalogos és három gépkocsival közlekedő) magánnyomozó szükséges.¹³ Fontos hangsúlyozni, hogy ez a minimális létszámot jelenti, adott esetben ennél jóval nagyobb számú csoporttal is kell dolgozni.¹⁴ A gépjárművek esetében fontos kritérium, hogy gyors mozgású, könnyen manőverezhető típusok legyenek, ugyanakkor feltűnést semmilyen formában ne keltsenek.¹⁵ Ez a követelmény a gyalogosan dolgozó magánnyomozókra is érvényes, hiszen evidens, hogy az alapelv minden esetben az, hogy az környezethez alkalmazkodjanak, abból ne tűnjenek ki. Nyilván gyakori váltások szükségesek, mind az emberek, mind pedig a járművek tekintetében, de álláspontom szerint a feltűnés elkerülése érdekében az is megoldás lehet, ha a megfigyelő személy lehetőség esetén átöltözik egy, táskában vagy csomagban magánál tartott, teljesen más színösszeállítású ruhába.

Természetesen a figyelésre való felkészülés is alapos munkát igényel, már önmagában az, hogy bármilyen helyzetre fel kell készülni. Az országhatárok napjainkban egyre csekélyebb jelentőséggel bírnak, az európai országok többségében az átjárás teljes mértékben akadálymentes, így előfordulhat,

---

¹³ Sasvári Rudolf: Klasszikus magánnyomozástan - Alfa Communication Kft., Budapest, 2000., 91. o.

¹⁴ Sasvári Rudolf: Az adatgyűjtés módszertana - módszertani füzetek, 2010., 20.o.

¹⁵ Sasvári Rudolf: Klasszikus magánnyomozástan - Alfa Communication Kft., Budapest, 2000., 91. o.

hogy rendkívül gyors döntést igényel, hogy a megfigyelést a határokon túl is folytassák. Az erre való felkészülés útlevelet és további jelentős anyagi háttérrel igényelhet, az ebben való döntésben pedig a szakmai szempontokon túlmenően a megbízó pénzügyi lehetőségeinek és az eredményben való érdekeinek mérlegelése is szerepet játszik. A megfigyelés térbeli és időbeli terjedelmének váratlan megnövekedésének ellentétéként értékelhető az az eset, amikor a célszemély a várakozással ellentétben nem mozdul el a tartózkodási helyéről valamilyen okból (pl. betegség) kifolyólag. Természetesen a megfigyelést ebben az esetben is folytatni kell, amely ekkor - a célszemély mozgásának bekövetkeztéig - álló-, vagy pontfigyelés formájában történik.¹⁶

2.4. A környezettanulmány

A krimináltaktikai értelemben vett környezettanulmány, más néven életmódkutatás elkészítése során is a magánnyomozó titkos adatgyűjtési módszereket alkalmaz, amely célirányosan a célszemély életvitelének, továbbá családi és baráti kapcsolatainak feltérképezésére irányul, különösen a lakókörnyezetében és a munkahelyén. Célja lehet továbbá a megfigyelt személy anyagi, illetőleg egzisztenciális helyzetének megállapítása is. Látható, hogy a tevékenység jellemzője a titkosság, amely a korábban kifejtetteknek megfelelően azt jelenti, hogy - szakmailag megfelelő eljárás esetén - sem az adatgyűjtés folyamatában, sem pedig a későbbiekben nem jut a célszemély tudomására a vonatkozásában történt információ gyűjtés ténye sem. Az erre irányuló megbízás leggyakoribb esetben olyan adatok beszerzésére irányul, amelyet a megbízó peres eljárásban kíván felhasználni, vagy egy munkakör betöltése kapcsán szeretne a célszeméllyel szemben úgymond „biztonsági ellenőrzést” lefuttatni, esetlegesen pedig a környezettanulmány eredményét a már birtokában lévő adatokkal összevetni.¹⁷

A környezettanulmány elkészítése a szakmai felkészültség mellett megfelelő személyiségvonásokat is igényel, a magánnyomozónak megfelelő kiállással, empatikus képességekkel kell rendelkeznie, valamint tudnia kell reagálnia nem várt szituációkban is. A szakmai felkészültség jelentőségét növeli, hogy a korábban a környezettanulmány elkészítésekor kihasznált információforrások az utóbbi másfél-két évtizedben redukálódtak, vagy elenyésztek (pl. a mindent és mindenkit ismerő, a környékbeli

---

¹⁶ dr. Margitai Domokos: Kritikai észrevételek a magánnyomozás jogi szabályozásához, javaslat a magánnyomozás, mint tevékenység meghatározására, illetve a tevékenység végzéséhez gyakorlati, módszertani tanácsok ajánlása - szakmai tanulmány, Budapest, 2012., 22.o.

¹⁷ Sasvári Rudolf: Az adatgyűjtés módszertana - módszertani füzetek, 2010., 19-20.o.

viszonyokkal teljeskörűen tisztában lévő házmesterek vagy a lakónyilvántartó könyvek).¹⁸ Megfigyelhető továbbá, hogy emberek mentalitása is megváltozott, elszemélytelenedett közösségek alakultak ki, akik nem szívesen foglalkoznak mások életével, problémáival, így nincsenek érdemi információk birtokában. A nagyobb városokban a társasházak lakásait számos esetben bérlik, a lakók gyorsan váltják egymást, legtöbbször még azelőtt, mielőtt kialakulna egy tényleges közösség. Tapasztalataim szerint az emberek manapság nem is törekednek arra, hogy akár a szomszédjukat megismerjék, részint túlságosan elfoglaltak a saját életvitelükkel, másrészt pedig a fent említett személytelenségi tendencia okán. Szintúgy nem kedveznek a magánnyomozó tevékenységének a jelentősen megszigorított adatvédelmi szabályok, főként az úgynevezett szenzitív adatok esetében.¹⁹

2.5. *Az operatív megfigyelés taktikája*

Az operatív megfigyelés minden esetben rendkívül szervezett, összehangolt munkát igényel, amely a megbízóval történő interjúval kezdődik. Az interjú célja a nyomozás (adatgyűjtés) kiindulópontjainak és adott esetben taktikájának meghatározása azáltal, hogy az eljáró magánnyomozók minél több adatot megtudjanak a célszemélyről, így lakóhelyéről, tartózkodási helyéről, munkahelyéről és az általa rendszeresen látogatott helyekről, valamint a kívülállók által is felismerhető szokásairól. Magától értetődően szükséges részletes személyleírás, optimális esetben fényképfelvétel is, továbbá hasznos információ lehet az általa használt gépjármű típusa, rendszáma vagy például egy leírás a kerékpárjáról. Ezt követi az a kérdés, hogy pontosan mit szeretne tudni a megbízó, hiszen ez határolja le a nyomozati munkát, így adott esetben a felesleges költségvonzatokat is. Mindezek felderítése után ki lehet használni a közösségi oldalak előnyeit, amelyek segítségével további fényképfelvételekhez juthat a magánnyomozó és a célszemély kapcsolatainak felderítésére is alkalmas.²⁰

Az operatív megfigyelés alapesetben titkosan történik, annak ténye a célszemély és környezete előtt sem lehet ismert. Amennyiben bármilyen okból kifolyólag a titkos jelleg megszűnik, és a művelet lelepleződik, a szakmai szabályok szerint a magánnyomozónak többnyire még rövid ideig még látványossá kell tennie az eljárást, majd a célszemély gyanakvását eliminálva demonstrálnia kell,

---

¹⁸ dr. Margitai Domokos: Kritikai észrevételek a magánnyomozás jogi szabályozásához, javaslat a magánnyomozás, mint tevékenység meghatározására, illetve a tevékenység végzéséhez gyakorlati, módszertani tanácsok ajánlása - szakmai tanulmány, Budapest, 2012., 21.o.

¹⁹ dr. Margitai Domokos: Kritikai észrevételek a magánnyomozás jogi szabályozásához, javaslat a magánnyomozás, mint tevékenység meghatározására, illetve a tevékenység végzéséhez gyakorlati, módszertani tanácsok ajánlása - szakmai tanulmány, Budapest, 2012., 21-22.o.

²⁰ Sasvári Rudolf: Az operatív figyelés a magánnyomozásban - Detektor plusz 2014/5., 22-23.o.

hogy befejezte a műveletet és elhagyta a célszemély környezetét. Ez a módszer lehetővé teszi, hogy a még fel nem ismert nyomozótársak „újrátitkosítsák” a megfigyelést.²¹ Az összehangolt jelleg miatt minden esetben van egy vezető, aki a műveletet irányítja, utasítást ad az adott helyzetben elfoglalni szükséges pozíciók, illetve mozgások vonatkozásában.²² A titkos megfigyelés során a nyomozók a gyakorlatban vonalas, párhuzamos, villás, vagy körkörös alakzatokat vesznek fel, legfőképpen a település érintett részeinek szerkezetéhez, az útviszonyokhoz, valamint a forgalom rendjéhez igazodva. A vonalas és a párhuzamos alakzat a főútvonalak esetében hatékony taktika, első esetben a megfigyelést végzők a célszemély előtt és mögött helyezkednek el, fontos szabály, hogy gépjárművel történő követésnél törekedni kell a (nem a közlekedési szabály szerinti) taktikai értelemben vett követési távolság megtartására oly módon, hogy legalább egy, legfeljebb kettő irreleváns jármű legyen a célszemély és a hátulról figyelő gépjármű között.

A taktikai alakzatok közül specialitással bír a területbiztosítás, amely a célszemély szem elől tévesztése esetén alkalmazandó. A területbiztosítást végzők először közeli, majd nagyobb távolságokban figyelik meg a célszemély újbóli feltűnését, illetve az adott terület elhagyásának lehetséges útvonalait, mialatt a célszemély felkutatására beosztott társaik koncentrikus kör alakzatban végzik a keresést. Az operatív megfigyelés egyik válfaja az úgynevezett ellenfigyelés, amelyet akkor kell alkalmazni, ha a nyomozás célja a megbízó esetleges megfigyelésének kiszűrése. Az eljáró magánnyomozó olyan taktikát alkalmaz, amelynek révén észrevehetővé teszi a megfigyelést végzőket, optimális esetben pedig a kilétük is kiderülhet.²³ Az úgynevezett agresszív módszerrel csak említés szintjén, a teljesség igénye miatt foglalkozom. Témánk szempontjából irreleváns, mivel a magánnyomozói szférában nem alkalmazható, ugyanis ennek célja többnyire bűncselekmény megakadályozása, illetve a célszemély, vagy célszemélyek nyomás alatt tartása, amely nyilvánvalóan hatósági, titkosszolgálati, esetlegesen pedig terrorelhárítási hatáskör és feladat.²⁴

Végül említést kell tenni az operatív figyelést, illetve a magánnyomozói tevékenységet lezáró fázisról, a jelentésírásról. A bevezető részben megjelölésre kerül az adatgyűjtés oka és céljai, összetettebb ügyekben pedig célszerű az előzményekre történő hivatkozás is. A tartalmi részben a lehető legrészletesebb leírást kell adni a nyomozás eredményéről, a legnagyobb tárgyilagosság mellett. Az

---

²¹ Sasvári Rudolf: Klasszikus magánnyomozástan - Alfa Communication Kft., Budapest, 2000., 92. o.

²² Sasvári Rudolf: Az operatív figyelés a magánnyomozásban - Detektor plusz 2014/5., 23. o.

²³ Sasvári Rudolf: Az operatív figyelés a magánnyomozásban - Detektor plusz 2014/5., 23. o.

²⁴ Sasvári Rudolf: Klasszikus magánnyomozástan - Alfa Communication Kft., Budapest, 2000., 92. o.

eseményeket időrendi, a tényeket, megállapításokat pedig fontossági sorrendben kell rögzíteni a helyes logikai felépítés és az áttekinthetőség érdekében. Külön ki kell térni az egyoldalú értesülésből származó, ellenőrizetlenül maradt tények kapcsán, hogy azokkal kapcsolatosan a meggyőződésre nem volt mód. Az egyes források esetében meg kell jelölni, hogy arról honnan szereztünk tudomást (pl. internetes forrás esetén a weboldal megjelölése lábjegyzetben). Fontos szem előtt tartani, hogy az egyes taktikák, módszerek kifejtése ne kerüljön a jelentésbe, mivel egyrészt az eredményorientáltságra tekintettel nem bírnak relevanciával, másrészt pedig ezzel elkerülhető, hogy a jelentés készítője szakmai titkok fedjen fel. A befejező részben található az eljárás egészének összegzése, de még fontosabb, hogy az objektivitás ebben a szakaszban megy át szubjektív területre, hiszen itt kerülnek megfogalmazásra az eljáró magánnyomozók logikai következtetései, javaslatai a megbízója felé.²⁵

VI. Befejezés

A fentiekben jól látható, hogy a büntetőeljárásban eljáró nyomozó hatóságnak (ügyészségnek vagy bíróságnak) a jogszabályi háttérnek köszönhetően sokkal több lehetséges van az adatszerző tevékenység folytatására, mint egy magánnyomozónak. Látható az is, hogy ennek köszönhetően kevésbé kell alkalmazni taktikai eszközöket, titkos eszközöket annak érdekében, hogy az adat beszerezhető legyen. Természetesen van a büntetőeljárásnak olyan része, ahol megjelenik ez a taktika vagy titkosság (Leplezett eszközök), melyről szándékosan nem ejtettem szót, hiszen az egy külön témát is megér. Az adatgyűjtés során különösen fontos a célhoz kötöttség, illetve az adatok kezelésének módja, amely mind a büntetőeljárásban, illetve mind a magánnyomozó tevékenység kapcsán elvárás. Ennek alapjogi vonzata is van és ezzel összefüggésben egyre szigorúbbak az adat megszerzésével, illetve adatkezeléssel kapcsolatos szabályok, ami a büntetőeljárásban eljáró hatóságokat és a bíróságot is érinti. Ennek köszönhetően véleményem szerint egyre nehezebb lesz a magánnyomozói tevékenység körében adatot gyűjteni, adatot megszerezni, illetve adatot kezelni úgy, hogy az irányadó jogszabályoknak, etikai követelményeknek megfeleljen a magánnyomozó.

---

²⁵ Sasvári Rudolf: Az adatgyűjtés módszertana - módszertani füzetek, 2010., 25-26. o.

Irodalomjegyzék:

- A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény
- A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény
- A nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI. 8.) Kormányrendelet
- Sasvári Rudolf: Klasszikus Magánnyomozástan - Alfa Communication Kft., Budapest, 2000.
- Sasvári Rudolf: Az operatív figyelés a magánnyomozásban - Detektor plusz 2014/5.
- Sasvári Rudolf: Az adatgyűjtés módszertana - módszertani füzetek 2010.
- dr. Margitai Domokos: Kritikai észrevételek a magánnyomozás jogi szabályozásához, javaslat a magánnyomozás, mint tevékenység meghatározására, illetve a tevékenység végzéséhez gyakorlati, módszertani tanácsok ajánlása - szakmai tanulmány, Budapest, 2012.
- Tremmel - Fenyvesi - Herke: Kriminálisztika - Dialóg Campus Kiadó, Budapest - Pécs, 2012.
- Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez - Főszerkesztő: Polt Péter